

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
învoială

Unirea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Cateheți, la datorie!

(+) Tineretul e nădejdea viitorului unui neam. Bătrânii se duc, se prăpădesc. În locul lor, sub povara și în luptele purtate de ei, caută să intre forțe tinere, cu nou avânt și idealism: pen-truca totul să fie'n rând. Cum stăm însă noi, cu tinerii noștri? Jalnic din cale afară. Cotidianul olujan Națiunea Română (22. 1. 36) destăinuie gro-zăvenii privitor la tineretul școlar din capitala Ardealului devenită adevărat oraș de pierzanie cu tripourile sale cercetate de liceeni și de uni-versitari. Cine poate ceti fără să se cutremure rândurile teribile: „Studențimea universitară, a-aceasta formând clientela cea mai numeroasă a spe-lansilor și cea mai ușor de jefuit... numai de școală și carte nu se ocupă. Doarme atât cât poate ziua, iar noaptea își macină tinerete, nervi și bani la masa verde, în localuri de perdiție...”

En fața acestei tragice realități slugilor lui Hristos le revine rolul de stăvilari ai puhoiului pierzaniei. Aici e de o arzătoare și presantă ac-tualitate vechiul adagiu: Principiis obsta! Răului trebuie să i-să pună zăgaz din bună vreme. Și în cazul de față zăgazul cel mai puternic și stabila esa mai probată e catehizarea conștientoasă, fă-cută cu suflet de apostol. Iți are tăicul său in-sistența cu care Vicarul Domnului înculcă preo-ților tot mereu și cu deosebit aplomb datorința de a-și face primordială chestie de conștiință din ca-tihizarea. Și e atât de grăitor gestul nemuritorului cardinal savant Gasparri, autorul atâtor monu-mentale opere de drept, care la capătul vieții nu află ceva mai vrednic de penaa sa decât scrierea unui splendid catehism!

Biserica noastră a dat în toată vremea cuve-nită atenție acestei laturi a muncii apostolice. Conci-liile provinciale sunt dovadă. Așezderea îndrumările pornite dela capii bisericești. Pst. Iuliu al Cluju-lui s'a dovedit a înțelege, dela înaltul său post de veghe păstoricească, să perziste în înțeleapta și sfânta ogașă tradițională, aducându-le aminte, nu de mult, păstorilor de sub mână sa că trebuie să fie cu toată sollicitudinea întru împlinirea dato-rinței de a frînge învățăturile de mântuire tineretului școlar de toate categoriile. Și pentru a nu lăsa nici o îndoială cu privire la ceace așteptă sub acest raport, precizează că-i obligament per-sonal al fiecărui preot să catehizeze, punându-le în vedere celor tembeli sancțiuni severe, până la eliminarea din cler.

Amănunțit în dispozițiile sale catehetice, or-dinul Pst. Iuliu fixează pentru școlarele primare două ore de religie săptămânal, în zile diferite, nu continue. Permite să se împrumute din banii bisericii suma necesară pentru manualele re-cerute și cărțile de rugăciune. Prevede cel puțin două mărturisiri ale școlarilor: la Crăciun și la Paști. Recomandă înființarea Agru-lui pentru copii. — Același normativ și pentru școlarele secundare unde se înculcă ținerea câte unei ore suplimentare la caz că orarul școlar n'ar admite decă o oră de religie săptămânal. Se impune în mod obligator înghetarea de asociații religioase (Agru, Reun. Mariană, Soc. Sf. Pavel) în toate școlarele secun-dare; se pretinde ținerea de exerciții spirituale la Crăciun și Paști; exhortații religioase înaintea fiecărei sf. liturghii, deprinderea în cântarea bi-sericească (responsorii la sf. liturghie) etc. Despre îndeplinirea căror îndatoriri ierarhul se va con-vinge, înafară de rapoartele obligatorii ale preo-ților și profesorilor de religie, din raportul unui controlor anume numit dela centru. — Prin ur-mare toți cei de pe frontul catehetic: la datorie!

Febra unitofobă

Svârcolirile neputincioase ale Sibiului — Statul să facă dreptate

(gd). La Valea-Lungă întâmplatu-s'a ca din pricina unor intrigării și meschine interese ma-teriale să treacă, din cele 710 suflete unite, 240 (decumva putem crede „Sentinel”) la orto-doxie, dintre cari numai 12 familii ar fi să fie românești, iar restul „neorustice”. Și s'a mai întâmplat, ca la Micăsasa 7 concubinari să urmeze acelaș drum.

Cu un cavânt, după o sdroabă și ne mai închiptă desfășurare de forțe și de bani, cari durează de vreo 17 ani, duhul „neodihnei” dela Sibiu își vede visul cu ochii. Pecețile Unirii din 1700 se rup, și Blajul este strivit. Biruința ortodoxiei nu se mai poate stăvili. „Marea mișcare religioasă de pe valea Târnavelor”, în imediata apropiere a mitropoliei, își urnește valurile. Și bun este Dumnezeu dacă mai poate cineva să i-se opună. Biruința nu mai poate scăpa.

Așa ar fi, dacă vehiculul biruinții nu s'ar fi înpotmolit și până acum deabinelea. Și s'a înpotmolit din simplul motiv că toată propaganda nu se razimă pe adevăr, ci pe neadevăr, pe intrigă, și pe banii lui Iuda. Pe neadevărul că uniții nu ar fi Români, când toată valea Târnavelor este convinsă de con-trarul. Pe intriga preacinstiului și binecunos-cutului funcționar administrativ, care s'a orto-doxit numai ca să poată ocoli codul penal; de care se teme nu pentru convingerile sale orto-doxe și cu siguranță nici pentru „persecuția” ce ar fi deslănțuit împotriva sa prefectul ju-dețului, ci pentru motivele pe cari domnia-sa le cunoaște atât de bine din ancheta ce i s'a făcut încă în August anul trecut. Și, în sfârșit, pentru că toată propaganda se face cu bani de-al lui Iuda, așa cum s'a spus și în numărul nostru din urmă.

Prin urmare avem toate motivele să nu fim de loc îngrijorați, dar nici macar stingheriți, de tot ce se coace în tabăra sibliană și de tot ce se debltează în tiparnițele ei. Dimpotrivă suntem convinși că tot tără-bolul acesta n-o să dureze, decât pânăce blefii rătăciți de astăzi se vor lumina de lumina ade-vărului, decât pânăce parchetul își va rosti cuvântul dreptății. Așa a fost în multe cazuri, dintre cari nu pomenim decât pe cel dela Cheța.

Ba, noi mergem mai departe și spunem: mulțumim din toată inima cucernicilor noștri adversari pentru vâlva ce o răscolesc în jurul nostru. Le mulțumim, pentru că ne dăm seama că opinia publică ortodoxă totuș se va simți, în cele din urmă, ispitită să caute adevărul pe care îl propovăduim noi, și la care s'au atașat ortodocșii din Tău, din Arpaș și Iceland, fără ca noi să ne lăudăm cu atâta sgomot cum o fac acum frații din cealaltă strană. Le mulțu-mim pentru că ne dau ocazia să repetăm mereu

adevărul, că Unirea din 1700 ne-a scăpat din ghiarele maghiarizatoare ale calvinismului, și că aceeaș Unire a fost factorul cel mai impor-tant al rededeptării noastre naționale, așa cum o recunosc cel mai de seamă istoricii ai noștri, chiar ortodocși. Și le mulțumim, în urmă, și pentru fericitul prilej ce ni-l oferă să spunem iară și iară, că în marea de slavi care ne înconjoară, neamul nostru nu are altă scăpare, decât înfrățirea și în cele religioase cu ru-denille noastre catolice din Apus.

Sibiul, firește, nu poate avea înțelegere pentru adevărurile acestea. Duhul Sibiului se alimentează din ura antiromană a Țarigradului grecesc și din ura anticatolică a protestan-tismului disolvant. Cum să priceapă dar, Sibiul spiritul lui Hristos, spiritul înfrățirii naționale și supranaționale? Așa, cum acelaș Hristos s'a rugat pentru oameni: ca toți să fie una?

Așadar, nu ne mirăm câtuș de puțin că Sibiul nu înțelege. Ne mirăm însă că nu vrea să înțeleagă Statul, ori și mai corect: guvernânții. Aceștia nu vor să înțeleagă, într'adevăr, că prin sprijinul ocult și pe față, că prin călcarea în picloare a principiului, înscris în constituția țării, — principiu care se chiamă egală îndrep-tățire și deopotrivă tratament, — se strică ar-monia între cetățeni, și se încuibărește nemul-țumirea, neînțelegerea, zavistia, ura. Aceasta nu poate să ducă la bine. Pentru că omul, atins în cele mai sfinte ale lui, rabdă azi și suferă mâine, dar nu poți fi sigur niciodată de mo-mentul în care plesnește arcul.

Or, poștească venerabilii noștri guvernânți aici în Transilvania, și să-și ascută urechile, și vor prinde nesmitit clocotul de nemulțu-mire confesională care fierbe în acest colț de țară. Din păcate clocotul e îndreptățit. Și e îndreptățit pentru că prea sare în ochi nedrep-tatea, care dă afară din salinele Dejului pe muncitorul care nu are altă smântă decât că este unit. E îndreptățit, pentru că prea se im-pestrițează cu funcționari ortodocși localitățile unite, și pentru că în comune curat unite se numesc învățători aproape numai ortodocși. Nu pomenim aci decât cazul din județul Cluj, județ cu majoritate covârșitoare catolică, și unde nu există doar două parohii ortodoxe —, cu toate acestea funcționează aici peste 170 în-vățători ortodocși și numai 27 uniți. Ori și acest județ al Târnavel mică, în care intenționat au fost numiți învățătorii ortodocși în comune unite, iar uniții în comune ortodoxe, — când logic și cu dreptate și cu mai mult rod edu-cativ ar fi fost, ca numirile să se facă tocmai invers. Dar nu s'a făcut, numai ca să se im-pestrițeze satele, pentru că zavistia să se instă-pânească peste tot.

Guvernânții noștri, însă, nu vreau să vadă toate acestea. Se țin morțiș pe panta

politice „călcării pe bătătură”. Își pleacă în schimb, — bunul Dumnezeu știe cu ce gând și ce interes —, își pleacă urechile la toate intrigările, la care se dedau cel ce din fire sunt zavistnici. Unde am ajuns? Și mai ales unde mergem?

În consecință:

Trecem cu sinceră și profundă compătimire pe lângă tot ce exală Sibiul gâlcevitor, prin Telegraful (din 19/I, 36), împreună cu Lumina Satelor (12/I, 36), ba chiar și Renașterea Clujului (19/I 36), întrucât clișeele ce le utilizează sunt demodate iar ideile răsuflete. Flăcările nu impresionează.

Pretindem însă Statului, cu toată hotărârea, să trateze cu aceeași dreptate și aceeași dragoste pe toți fiii săi.

„Astra” la cherele uniofobilor? Cu Sibiul ortodox suntem în clar: ne cobește pierirea. El și agenții săi mai mici și mai mari. Și fiindcă „ruperea peceților” nu prea merge, se recurge la arsenalul invectivelor și al insultelor. Cu toate prilejurile și pe toată linia. „Apostolia” d. Ghibu, sub acest raport, e arhicunoscută.

Și ca să nu scadă focul bătăliei, intră în război, cu același suflet și aceeași armatură, alții și alții. Mai nou în citadela pravoslaviei de pe malurile Cibinului uniofobia s'a prefăcut în epidemie contagioasă. Mollipsește nu numai pe localnici ci și pe toți câți s'abat p'aci să la lumină dreptmăritoare. Așa aghiotantul d. Stellan Popescu, pe nume Lungulescu, nu mai departe decât Dăminea trecută s'a repezit năpraznic la Papa și la toți catolicii să-i șteargă de pe fața pământului, nu alta. Și cum nu, când acești „catolici” trădători ascultă de Papa care subvenționează pe revizionștii din Ungaria!

Această netrebnicie a fost debitată cu pathos și la prefectură și la Căminul C. F. R. Zice-se că la invitarea d. I. Munteanu dela „Acțiunea Românească”, care se vede vrea să se întrecă în glorie cu cel dela „Oastea Domnului”.

El, dar asta treacă-ducă-sel! Ne-a fost dat însă s'auzionăm un conferențiar de carieră,

pe un anumit Ștefănescu, expectorându-se în același sens în sala prefecturii, în fața unui public în majoritate tineret școlar, și declamând din fundul bojocilor: „*Catolicii trebuie zdrobiți!*” — Și nu ne-a mirat această sanguinara jicneală, cât ne-a jignit faptul că respectivul perora *sub egida* „Astri”, în cadrele despărțământului județean.

Apoi să lerte conducerea bătrânului așezământ cultural-național (nu de habotnicie pravoslavnică), dar aceasta nu se poate! De când s'a improvisat „Astra” în expositură foristo-ostășească, și până când are de gând să persiste în postura aceasta nouă? — Am vrea să știm. Și va trebui să știm. Din atâtea și atâtea motive. (*Spectator*).

Rugăciune și bani

— Tot pentru cotidianul nostru —

Spunea odată un profesor dela catedra de teologie, repetând o vorbă a marelui episcop german Ketteler, că dacă sf. Pavel ar trăi în zilele noastre, de bună seamă ar desfășura activitate de ziarist. Și într'adevăr, anevole se va găsi un drum pe care ucenicii lui Hristos să poată câștiga mai multe suflete, ca prin presă. Se înțelege că având la spate un front de rugăciune, fără de care totul e sterp, și fără viață.

Și mi-se pare că noi tocmai din acest motiv suntem încă și acum așa de slabi în latura atât de importantă a presei. N'au lipsit din biserică noastră niciodată condeele și bunăvoința. A lipsit însă, — o spunem fără să exagerăm, — spiritul de rugăciune; sfințenia. Suntem poate singura biserică, afară bine înțeles de cele eretice, care nu avem încă rugăciuni obligatorii pentru preoți. Trăim încă și azi rănii în urma schismei, care între altele multe ne-a secăt și canalul aducător de haruri: rugăciune; viața sufletească.

O înviore, o adâncire a acestora, însemnează un pas în evoluția bisericii. Se înțelege că prin aceasta și a presei; și a cotidianului. Vrem o dovadă? Trecutul și prezentul bisericesc ne este carte deschisă. Câtă vreme

am avut oameni per excellentiam ai rugăceli, — *călugări* —, am avut și tipărituri gloase. Cât ce au apus ei s'a cam gătat și literatura noastră religioasă. Și dacă ni-eri-alaltăieri am avut ce biată am avut, tot o moștenire dela ei, înțelepții și răbdătorii de altădată. Mai nou, odată cu învierea ordinilor călugărești, simțim că pornit o mișcare nouă, vie, și în biserică noastră. Drept că noul curent e destul de modest. Dar e mai mult decât a fost. E un pas față de trecutul apropiat. Cu vremea, merge pe ogașa trasată, vom ajunge și acolo unde râvnim: la o atmosferă duhovnicească ce reclama și-și va avea tipăriturile potrivite ziarului neapărat de lipsă. Și dacă încă nu ajung aici, asta însemnează că nu ne-am încăsat încă la maturitate sufletească.

Concluzia se impune: adâncirea și înmulțirea vieții sufletești. Apropiere și mai mare de Isus. Nici acum nici în viitor nu vom avea viață decât la Dânsul. El ne-a spus-o din Eu sunt... viața!

Acest lucru l-au înțeles o parte din preoții noștri celibi, și s'au constituit în Asociația „*Sf. Nechita*”, cu scopul de a ține pe ucenicii lui Isus cât mai aproape de El. Și mă întreb: De ce nu s'ar găsi cineva în biserică noastră să înjghebeze pe aceeași cale, un front de rugăciune, o *asociație religioasă pentru clerul căsătorit și pentru mireni*? Namească cum vor vrea; principalul e să aibă un program de viață sufletească bine precizată, și să mai aibă apoi ca intenție primordială preoții sfinți în biserică. Aceasta să fie intenția cu care să bată zilnic la ușa Inimii lui Isus cu rugăciunile, meditațiile și jertfele lor.

Dar se va zice: *Avem Agra*; să se facă în cadrele lui. Da, îl avem. Să nu uităm însă că scopul Agrului e de a *moraliza viața* și

¹⁾ Pentru mireni sunt ordinele terțiare franciscane și assumptionist, cari au și la noi membri și se răsplatesc mereu. Pentru preoții căsătoriți deasemenea s'infiripat deja o atare asociație, cu ordine de zi și cu un program de viață teologico-ahetic bine precizat. La crurile nu-s însă așa de înaintate ca să se dea publicității. Deocamdată se face atâta că se *trăiesc* regulile asociației ca să se vadă ce va trebui îndreptat sau înțregit când va fi să li-se dea forma definitivă. (N. R.)

Foia „Unirii”

Religia ca factor de educație

— Scopul școlii și mijloacele —

de Pr. Ioan Miclea

După îndelungate experiențe, în sfârșit școala de azi a ajuns ca să-și cunoască adevărata menire. Este mândră chiar să afirme cu orice prilej, că ea nu mai înțelege să facă instrucție pură, să comunice elevului cantități imense de cunoștințe, fiindcă oricât de bine ar fi înmagazinate de către copii, ele lasă neschimbate profunzimile sufletului lor: nu-l fac nici mai cinstit, nici mai bun și nici mai de caracter.

Instrucția poate forma scopul școlii, dar numai ca scop intermediar, un scop ce trebuie atins în vederea altui scop, mai înalt. Școala nu-i lertat să se oprească numai la instrucție, pentru că atunci, va forma, ce-i drept, oameni mai luminați, dar aceștia cunoștințele și-le vor folosi la săvârșirea răului. Școala va forma — în acest caz — hoști inteligenți, pe care nu va fi în stare să-i prindă nici o poliție din lume; va pregăti pungași de meserie, cari nu vor mai avea lipsă de eter ca să te ușureze de pungă; și va instrua pe exocri așa de bine, încât ei se vor putea furișa nestânjenți de capcanele legilor contabilității.

Or, societatea prin școală, vrea să formeze oameni cari nu se pun deacurmezișul progresului și liniștei publice, oameni pe umerii cărora să se poată răzima cu încredere edificiul social.

Societatea înțelege acuma, că ultimul și supremul scop al școlii este și trebuie să rămână *educația*; spre ea trebuie să se îndrepte toate eforturile acestei instituții. Fiindcă, dacă, i-a succes să întărească în copii inclinările și deprinderile bune, printr'o luminată îndrumare a lor, și-a atins scopul.

Că astăzi — cu toată instrucția răspândită în proporții, cari n'au putut fi nici bătute odinioară — societatea are elemente trecute prin școală, cari o stânjenesc, se datorește în cea mai mare parte faptului, că nu și-a înțeles prea bine scopul. A crezut că e suficient să știe omul multe limbi, toate teoriile evoluționiste, să știe reprezenta grafic o ecuație cu cât mai multe necunoscute, pentru că prin aceasta să și devină mai moral, mai cinstit, mai de caracter. I-a atribuit științei facultatea miraculoasă, care vindecă orice. Că s'a înșelat în presupunere, o vede oricine. Dar e bine totuși că cel puțin acuma înțelege și recunoaște că nici știința, nici arta, nici chiar anumita filozofie, nu e totul, dacă prin ele nu se înțelege la formarea adevăratelor caractere.

Cel ce au dorit știința numai pentru știință, cât și arta pentru artă, încă au fost

siliți să recunoască, că acest desiderat e imposibil de atins, pentru că atât știința, cât și arta, dacă nu sunt subordonate și dacă nu înțeleg prin ele la ceva mai înalt, omul le înțelegem la săvârșirea răului în mod științific și artistic.

Cel ce au căutat să facă în școală numai instrucție, au uitat un adevăr pe cât de elementar pe atât de important și anume: că omul nu e numai rațiune, ci e tot pe atât voință și sensibilitate. Iar a cultiva numai rațiunea și a lăsa în nesocotință celelalte facultăți sufletești, însemnează a-te ocupa numai de o treime o sufletului omenesc. Această metodă a creat în însăși ființa copilului un desacord fatal: inteligență mare, o voință mică și slabă. Cu cât se încorda și ascuțea intelectul, cu atâta se descorda voința: știință mare, caractere mici.

Societatea însă pretinde școlii oameni întregi: oameni de știință, dar nu mai puțin oameni de cinste, cu inimă, pe cari să se poată răzima cu deplină încredere.

Acest imperativ l-a înțeles școala nouă și ca urmare a început să-și rectifice greșelile. Prin noul ei sistem de învățământ, înțelege să cuprindă omul întreg, așa cum este, fără, să nesocotească, ori să prefere o facultate sufletească altă. Programa analitică spune chiar la început, că școala nouă vrea să deie o educație integrală și armonică; vrea să pregătească tot atât de mult capul, ca și inima,

cială; nouă ne-ar trebui însă sfinți în viața socială. Prin urmare: un scop mai înalt; un ideal mai desăvârșit.

Rezultatul activării în sensul celor de mai sus: darurile lui Iesus s'ar vărsa mai din belșug peste noi, clerici și mireni. În 10—20 ani, s'ar schimba întreaga față a bisericii noastre. Am trăi evanghelia mai din plin. Ne-am încadra în ritmul de adevărat și înălțător progres și de sfințenie al Bisericii române de care încă nu suntem alipiți ca mlădița de viță, deoarece nu pulsează încă toată viața ei în corpul bisericii noastre.

Și până atunci: preoți, mireni, călugări și călugărițe: Domnul să ne rugăm să ne dele bisericii sfinți. Harul de sus și apostolia acestora va intensifica viața în Agru, parohii, presă, ș. a. Ne va aduce și cu dor doritul inimilor noastre: cotidianul.

Pr. Vasile Lupu

Drept P. S. la cele de mai sus, și la câte s'au scris și de alte dați în „Unirea” și alurea privitor la scoaterea unui cotidian al nostru, notificăm că păr. Isidor Saturn din Merișorii Hunedoarei, face o ofertă concretă: Jertfește cu dragă inimă, în scopul menționat, acum 1000 Lei în numerar și 2 bonuri de câte 2000 Lei, iar alți patru ani următorii tot câte 1000 Lei (una mie Lei).

Totodată sugerează ideea să se apeleze și la altă lume de bine (preoți, medici, avocați etc.) să se angajeze cu sume benevole, vărsându-le la fondul cotidianului numai decât și deodată în întregime, ori pe rând, în rate anuale. — Idee, asupra căreia se poate discuta. Și cine știe nu s'ar putea și realiza peste ori și ce așteptări? Și până atunci însă gestul păr. Saturn merită să fie semnalat și reținut.

Un an dela moartea Mitropolitului Vasile. Ziua de 25 Ian. 1935 ne adusese cea mai dureroasă veste. Mitropolitul nostru, **MARELE VASILE** al bisericii noastre, pleca dintre noi să-și ia dela Părintele Ceresc cununa nemuririi.

După o viață închinată binelui de obște,

în cursul căreia a știut să chivernisească cu o rară înțelepciune talantul ce l-a hărăzit Dumnezeu, se întorcea împăcat la Acela, căruia îi închinase cu marinositate apostolică întreaga și bogata sa activitate: nopțile, ce și le-a jertfit la masa de scris, cu neîntrecutele opere teologice, și zilele cu neîntreruptul șireag de suferințe amare, în butul cărora totuși s'a priceput să cârmulască, drept și cinstit, nava mult încercată a Bisericii.

Lăsa în urma sa o strălucită comoară de înfăptuiri. Monumentala „Dogmatică”, ciltorile celor patru așezăminte culturale cari împodobesc astăzi Blajul, — între cari „Institutul Recunoștinței” este de sigur realizarea cea mai frumoasă, — mulțimile de biserici zidite în întreg largul arhidiecezei la îndemnul și inspirația pornită dela El, sunt, fără îndolală cele mai grăitoare și mai convingătoare dovezi ale puterii sale de muncă.

Astăzi se împlinște anul de când ne-a părăsit. Sufletele noastre îl caută însă și astăzi, pe platurile pururea verzi ale eternității, cu aceeași creștinească încredere, cu același cucernic gând, cu aceeași smerită supunere și flească dragoste, — așa cum vom avea tristul prilej să-l căutăm îndeosebi în ziua de 26 Ianuarie, când, potrivit orînduiriilor superioare, îi sărbătorim binecuvântata sa memorie.

Ci tocmai aceste înălțate sentimente de nestăpânit dor față de El, ne fac să simțim mai adânc doliul ce s'a cernit peste noi, pentru că nici astăzi, după un an, nu-i vedem încă ocupat vlădicescul său scaun văduvit. Și ne rugăm Stăpânului a toate cu tot focul inimilor noastre, să ne scurteze cât mai curând jalea care ne pune la încercare atât de cumplit. (gd.).

Preacurata — revizionistă? În articolul cu titlul de mai sus, publicat în Nrul 3 al „Unirii” a scăpat nereprodus citatul din „Universul”, în care corespondentul din Satu Mare al acestui ziar da de știre, că din fața liceului de stat de acolo a fost înlăturată statua Preacuratei, rămasă din timpul dominației maghiare.

Motivul înlăturării: fiind Preacurata patroana Ungariei, și pusă fiind statua, ca să

arate dominația maghiară, acum nu mai poate avea loc, fiindcă ar deștepta în elevi ideea revizionistă. Și deoarece unii Români uniți au protestat contra înlăturării, aceștia sunt numiți „Români desnaționalizați” și „Românii cu suflet otrăvit”.

Pentru înțelegerea deplină a articolului numit mai sus dăm acum această scurtă deslușire. Se va înțelege mai bine cum s'a făcut ca și Preacurata să fie bătută de revizionism.

Recensământul Instituțiilor de asistență socială. Institutul Central de Statistică, recent trecut la Ministerul de Interne, a fost însărcinat de Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale să facă un recensământ general al instituțiilor de asistență socială din România.

Întreaga lucrare va fi executată de Institutul Central de Statistică, astfel încât autoritățile locale nu vor fi încărcate cu lucrări birocratice.

Rezultatele acestui recensământ deosebit de interesant se vor publica încă în cursul primăverii, astfel încât țara va putea să cunoască pentru prima oară, structura societăților de binefacere și în general a instituțiilor de asistență socială din România.

Recensământul înregistrează situația reală pe ziua de 1 Ianuarie 1936 și întreaga lucrare se va termina în cursul lunii Ianuarie. Pe tot acest interval de timp, Institutul Central de Statistică furnizează toate lămuririle necesare oricui se interesează de problemele de asistență socială, trimițând la orice adresă formularele și instrucțiunile cu totul gratuite. — Răspunsurile se înaintează în plic închis, confidențial, iar informațiunile înaintate Institutului Central de Statistică constituiesc secrete a căror divulgare se consideră ca delict penal.

Lucrarea, importantă și unică în felul ei, va deschide noi perspective pentru asistența socială organizată din țara noastră, iar modul cum s'a pregătit și cum se execută pe teren acest recensământ asigură reușita lui deplină.

pentru că nu vrea să i-se arunce în față învinuirea părintelui care spunea despre copilul său: „Mein Bub hat zwei Köpfe, aber kein Herz”, arătând în mod pregnant defectul întregului sistem educativ.

Nu numai străinii s'au convins despre ineficiența învățământului prea intelectualist, ci și noi românii, cari de obicei suntem mai înapoi în toate. „Școala de azi nu mai vrea să aibe ca scop numai cultivarea și punerea în valoare a intelectului. Trebuie deopotrivă, ca intelectul să se desvolte și să se întărească prin ajutorul voinței și sub direcția caracterului și a moralității¹⁾. Iar mai departe: „Școala nu este chemată numai a lumina mintea; ci trebuie să formeze o bună educație copiilor, să le formeze deprinderi bune, să-i pregătească a deveni oameni cinstiti, morali, sociali²⁾. Cu alte cuvinte, scopul școlii nu poate fi decât **educația intelectuală la bază, iar la vârf să aibe ca încoronare educația morală**, a cărei rod este; **caracterul**. În urmărirea acestui ideal nu va uita școala, că **din știință** trebuie să făurească **conștiință**, pentru ca să-l atingă.

Și e de mirat, că au fost necesare atâtea eforturi, ca să nu zic greșeli, pentru că pedagogul modernă să poată ajunge la acest adevăr,

pe care de două mii de ani îl vestesc fără încetare clopotele însuflețite ale lui Hristos. El se cuprinde în puține vorbe: **Fii desăvârșit!**

Școala nouă a luat mult mai în serios problema copilului, decât a făcut școala veacului trecut. Astăzi ea se atinge cu mult mai gingașe mâinile de sufletele miniatușor omenești, fiindcă este deplin convinsă, că numai o sănătoasă îndrumare este în stare să dea societății elemente valoroase.

Scopul școlii de azi este bine precizat, asupra lui nu planează nici o îndolală. Dară nu sunt tot atât de bine selecționate mijloacele necesare pentru atingerea lui. În această privință, încă și azi domnește haosul. Pedagogii și leguitorii discută, propun, ridică și doboară mijloace și factori educativi, animați în cea mai mare parte numai de sentimente, ori resentimente preconceptuate față de anumite materii de învățământ. Și tocmai dela această atitudine a lor atârână scopul școlii. Fiindcă dacă nu sunt nicăiri indiferente mijloacele pentru atingerea scopului, apoi aci putem spune, că sunt decisive. Uneori se dau cazuri când un scop poate fi atins prin mai multe mijloace deosebite, însă în învățământ această latitudine este prohibită; iar cei ce totuși încearcă, nu vreau scopul.

În afară de profesor, sufletul școlii îl formează complexul de materii cari compun programa analitică. Ea este chemată să fie instrumentul cu care profesorul va frământa,

modela și cisela sufletul copilului. Din ea trebuie să se scoată lumina, căldura și energia plămăditoare de suflete; din bogăția ei să se împrăștie sămânța, care căzută într'un pământ bun, va da rod cu sutele.

Ce cuprinde programa? Rezumatul științei omenești, necesare spre atingerea scopului fixat. Aceste cunoștințe din domenii deosebite, de ordin deosebit, se adresează tocmai prin diversitatea lor, diversității facultăților sufletești. O parte din materiile de învățământ se adresează intelectului, alta voinței, iar alta sentimentelor; de aci și caracterul obiectelor de învățământ: științifice, istorice, artistice, morale etc. Dar dacă materiile de învățământ sunt apte la formarea sufletească a copilului, nu e mai puțin adevărat, că nu toate sunt în aceeași măsură, ci unele mai potrivite decât altele, din însăși firea lor.

Să fim bine înțeleși: dacă supremul scop al școlii este formarea caracterelor morale, atunci dintre materiile de învățământ acelora va trebui să li-se dea cea mai mare importanță prin cari se va atinge mai cu ușurință și mai sigur scopul. Așa e logic. Iar a nu proceda în acest mod însemnează a nu dori scopul; ori a-l dori, însă cu mijloace cari îți convin fie personal, chiar dacă scopului nu, garantez în mod indubitabil insuccesul educației.

¹⁾ V. Godeanu: Buletinul Sem. de Pedag. Teoretică. București p. 176.

²⁾ V. Godeanu op. cit. p. 178.

Știri mărunte

La Roma! Asociația Generală a Românilor Uniți (A. G. R. U.) organizează o excursie-pelerinaj la Roma, din prilejul inaugurării noului Colegiu românesc, — fundațiunea Pontificelui Papa Pius al XI. Excursia va dura dela 19 Martie până la 3 Aprilie 1936, în condițiuni foarte avantajoase. Informațiuni detaliate vom publica în timp util. — Doritorii de a participa se pot anunța de pe acum la dl Emil Birtoloni, casier general, Cluj, calea Regele Ferdinand 26 (Banca Economul) sau la biroul comitetului central, din Cluj, str. N. Iorga 6—8. — Biroul Central AGRU.

Moartea Regelui Angliei. În palatul Sandringham s'a stins în noaptea de 20 Ianuarie, ora 2.25, George V-lea, Rege al Mării Britanii, al Irlandei și al domeniilor, și Impărat al Indiilor, jeluit de întreg poporul vastului imperiu, în care soarele nu apune niciodată. Defunctul Rege și Impărat era în anul al 71-lea al vieții sale. A domnit cu înțelepciune timp de 26 ani, în cursul cărora a știut să mențină neatinți, ba chiar sporit, — cu toată tragica desfășurare a războiului mondial — prestigiul dominațiunii engleze. A iubit poporul stăpâniilor sale, și a fost mult iubit de el. Urmașul lui este fiul său mai mare, *Eduard VIII*, până acum principele de Galles, a cărui proclamare a avut loc la 22 Ian.

A murit și episcopul Roman Ciogariu al Orăzii ortodoxe, tot în noaptea de 20 Ianuarie, în etate patriarhală de 84 ani. Născut în Pecica-română, după absolvirea studiilor funcționează timp îndelungat ca profesor și director al școlii normale din Arad, de unde trece, ca vicar și apoi ca episcop, la episcopia ortodoxă, la Oradea. Când nu era încă sfințit, ci numai ales, de episcop, în ziua de 8 Dec. 1920 cade victimă al odiosului atentat dela Senat, alături de regretatul Dem. Radu, episcopul nostru. Încă din tinerețe a fost un harnic mânăitor al condeiului, și bun sfătuitor al poporului din părțile apusene. Ca Episcop asemenea s'a dovedit păstor priceput și neostenit, care a adus reale servicii bisericii sale și neamului, prin organizarea noii episcopii, prin înființarea academiei de teologie și înțeleapta conducere a turmei sale credincioase. — Odihnească în pacer!

Spre un congres panortodox. Profesorii de teologie ortodoxă, dela noi și din țările surori întru ortodoxie, s'au întrunit la București într'o conferință comună, în vederea fixării definitive a congresului panortodox ce este a se ține la Atena. S'a rămas pe lângă ziua de 22 Noemvrie 1936 când, amăsurat programului acceptat de toți, se va trata poziția științei teologice în biserica ortodoxă; se va desbata problema convocării unui sinod ecumenic; a calendarului; a recăsătoririi preoților; a pregătirii codificării canoanelor; a revizuirii critice și editării textelor liturgice vechi, ș. a. S'a luat între dezideratele ce vor să fie atunci oarecumva soluționate și scoaterea unei reviste teologice și examinarea căilor ce ar putea duce mai cu efect la cimentarea relațiilor dintre facultățile de teologie ortodoxe de pretutindenea.

Locale. Joia viitoare, de praznicul SS. Trei Ierarhi, va predica în catedrală p. *Dumitru Neda*, prot. la Academia de Teologie, iar Dumineca ce-i urmează, la Intâmpinarea Domnului, va predica p. *Dr. Leon Sârbu*, spiritual la Seminarul Teologic.

— Serbările unirii de 24 Ianuarie s'au prăznuit cu toată solemnitatea. După Tedeumul dela catedrală, pontificat de Il. Sa *Dr. Victor Macavelu* în sobor de preoți, mulțimea prezentă, dimpreună cu autoritățile locale didactice, ad-

ministrative, militare și jandarmerești au trecut în sala de gimnastică a liceului de băieți unde, în cadru de coruri și declamări, d. prof. *Gh. I. Biriș* a reliefat, precis și elegant, însemnătatea zilei. — Aceeaș serbătorire a avut loc la toate celelalte institute de învățământ.

Familie binecuvântată. Nu cu bunuri pământeste, ci cu odrasle numeroase: șapte băieți și 4 fete. Și cu încă ceva, ce abia de va mai fi având pereche pe lume: cu chemarea tuturor băieților spre preoție, celibatară firește, și a fetelor spre mănăstire. Cel de-al șaptelea fiu al soților de căsătorie Roy s'a hirotonit nu de mult în Monreale (Sicilia) făcând astfel ca bucuria familiei întregi să fie deplină.

Încă o biserică ortodoxă autocefală. Deși recercat de multă vreme și de multe ori, Țarigradul ecumenic s'a tot împotrivit să admită și pentru Lettonia o biserică autocefală. Considerații de multe feluri au convins însă pe răposatul Patriarh Fotios II că nu e consult să se mai reziste în acest punct. Și nici n'a mai rezistat: cu încuviințarea și binecuvântarea sa a luat mai în urmă ființă o nouă biserică națională autocefală ortodoxă: cea din Lettonia.

S'a dat de urmele legendarului Ophir. Dacă-i să fie crezută o veste dela Addis-Abeba, contele polonez *Prorok* a dat de colțul de pământ zis Ophir, de unde se spune că-și aducea împăratul Solomon aurul și nestematele vistieriei sale fără pereche. Prin mijlocirea ambasadorului englez Tyrell și cu permisia Negusului, numitul scrutător polonez a putut răzbate, cu mari greutate, în partea de vest a Abisiniei unde ar fi acel ținut din povești. Afirmative, vechile mine de aur sunt exploatate și acum. Munca de băieși o fac o sumedenie de sclavi sub supraveghere strașnică. Lângă aceste mine se află câteva piramide, sub cari își dorm somnul de veci sclavii de odinioară, cari pe vremea faraonilor egipteni făceau robota pe care o fac și cei de azi.

Se poate și așa? Noi știm că ortodoxia e de acord cu noi în ce privește materia Sf. Euharistii: pâine de grâu și vin de viță de vie. După informații pozitive și absolut vrednice de crezământ ortodoxii din *Estonia* sunt de altă părere, cel puțin în ce privește vinul. Ba, ceace-i și mai grav: părerea și-au tradus-o în faptă și în loc de vin de viță folosesc la sf. jertfă liturgică »vin« de altă proveniență. Și se vede c'au făcut constatarea că la ei se poate sluji și așa. — Adânc pe adânc cheamă. Acefaliei juridice îi urmează fatal acefalia dogmatică.

Din negustor de piei — ambasador sovietic. Cariera aceasta a făcut-o, după *Matin* din Paris, tovarășul *Minkin*, ambasadorul Sovietelor în Uruguay și capul răutăților în răzmirița urzită acolo împotriva actualei ordine sociale burghize. Spre sfârșitul războiului făcea în Buenos Aires pe negustorul de piei, din încredințarea regimului leninist. Totodată făcea și pe propagandistul bolșevic. Descoperit de autoritățile argentinene, i-s'a făcut vânt din acele părți. Și nu s'a mai oprit până la Montevideo, unde peste câțiva ani e numit ambasador al Sovietelor pentru Uruguay. Sub scutul intangibilității diplomatice a colindat apoi toată America de sud organizând nuclee comuniste. Bani avea berechet. Îi veneau gărlă la Montevideo. Până acum mai în urmă când a trebuit să părăsiască de urgență, cu nepusă masă, țara la a cărei ruină »lucrase« din greu.

† Văd. Cornelia Anceanu, născ. Waida, soție de preot, a trecut la cele veșnice în Bobota, la 8 Ian. c., în anul 69 al vieții și 29 al văduviei sale cinstite. — Veșnică-i fie pomenirea!

No. 300—1936.

Concurs la ajutoare.

Prin aceasta publicăm concurs cu termenul de 20 Februarie 1936 la următoarele ajutoare (burse), destinate pentru tineri, cari studiază la școale:

I. Din fundațiunea Alexandru Șterca Șuluțiu.

1. Șase (6) ajutoare à 4000 lei, patru (4) ajutoare à 3000 lei și douăsprezece (12) ajutoare à 2000 lei, pentru tineri cari studiază la facultățile de: litere, drept, medicină, științe, la politehnică, Academii comerciale și de Agricultură.

2. Douăsprezece (12) ajutoare de câte 1000 lei, pentru elevi de liceu din clasele superioare.

3. Șasesprezece (16) ajutoare de câte 600 lei pentru elevi de liceu din clasele inferioare. La împărțirea acestor ajutoare vor fi preferiți consăngenii fundatorului.

II. Din fundațiunea Vancea-Cassa arhidiecezană.

Cinci (5) ajutoare à 1000 lei pentru elevi sau eleve dela școalele secundare.

III. Din fundațiunea Vancea-Alumnate.

Cinci (5) ajutoare à 1000 lei pentru elevi sau eleve dela școalele secundare din Blaj, cari sunt alumni ai internatelor respectivelor școale.

Consăngenii fundatorului vor avea preferință la fundațiunile „Vancea“, apoi „caeteris paribus“ fii preoților nostri arhidiecezani.

IV. Din fundațiunea Simeon Pop Mateiu.

Două (2) ajutoare de câte 1500 lei pentru tineri, cari studiază la vre-o școală superioară (universități, academii etc.), consăngenii având preferință.

V. Din fundațiunea Ioan M. Moldovan.

Șase (6) ajutoare à 1000 lei pentru tineri cari studiază la licee, școli comerciale, academii, și universități, având preferință consăngenii fundatorului.

VI. Din fundațiunea Augustin Laday.

Trei (3) ajutoare à 1000 lei, cu preferință pentru astfel de tineri, cari se pregătesc pentru cariere: industriale, comerciale, tehnice și agronomice.

VII. Din fundațiunea I. T. Chetianu

Un (1) ajutor de 1000 lei pentru elevi, cari urmează școalele din Blaj, având preferință rudeniile fundatorului.

De ajutoarele date din fondurile arătate mai sus se vor putea împărții tineri români uniți cu purtare bună și progres în studii.

Concurenții vor avea să-și înainteze cererile lor către Ordinariatul arhiepiscopesc român unit din Blaj, în termenul prevăzut mai sus, adică până la 20 Februarie 1936, cel mai târziu, însoțindu-le cu următoarele documente:

1. Certificat școlar (1934—35) în copie autentică, resp. certificat despre examenele deja făcute la Facultăți ori Academii.

2. Extras de botez dela preot.

3. Atestatul de paupertate al părinților.

4. Certificat de frecvență pentru anul școlar corent (1935—36) și pentru elevii dela școlile secundare arătarea notei medii dela finea semestrului încheiat.

Pentru eventuala dovedire a consăngenității cu fundatorii, se va anexa Certificat dela oficiul parohial, însoțit de schema genealogică

Blaj, din ședința consistorială ținută la 14 Ianuarie 1936.